

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у серпні 2020 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

**День Незалежності України
і День Державного Прапора України**

В Україні

З головним державним святом Україну привітали лідери низки держав: президенти Дональд Трамп (США), Еммануель Макрон (Франція), Франк-Вальтер Штайнмаєр (Німеччина), Симонетта Соммаруга (Швейцарія), Серджо Маттарелла (Італія), Анджей Дуда (Польща), Янош Адер (Угорщина), Зузана Чапутова (Словаччина), Касим-Жомарт Токаєв (Казахстан), Емомалі Рахмон (Таджикистан), Абдель Фаттах Ас-Сісі (Єгипет), Мартін Віскарра Корнехо (Перу), королева Великої Британії Єлизавета II, король Королівства Саудівська Аравія Салман бін Абдул-Азіз Аль Сауд, емір Держави Катар шейх Тамім бін Хамад Аль Тані та ін. Миру й процвітання українцям також побажали Папа Римський Франциск (Ватикан) і Вселенський патріарх Варфоломій (Константинопольський Патріархат).

До Дня Незалежності України президент В. Зеленський присвоїв почесне звання «Заслужений артист України» білоруському виконавцю, солісту гурту *Brutto* – Сергію Міхалку.

Високими державними нагородами також відзначено іноземних послів, закордонних політичних діячів і представників української діаспори. Зокрема орденами «За заслуги» III ступеня нагороджено віцепрезидента Ради директорів Світового Конгресу Українців Олену Кошарну (Канада), голову Союзу українців Румунії Миколу-Мирослава Петрецького, голову Спільки українських організацій в Болгарії «Мати Україна» Олену Коцеву; а орденами княгині Ольги III ступеня відзначено члена Центральної ради Союзу русинів-українців Словацької Республіки Евеліну Гвань і голову Мінського міського об'єднання українців «Заповіт» Галину Калюжну (Білорусь). Художньому керівнику та диригенту

Українського народного хору «Карпати» Левку Довговичу (Словаччина) присвоєно звання «Заслужений діяч мистецтв України».

Посольство США в Україні підготувало традиційне музичне привітання з нагоди 29-ї річниці проголошення незалежності нашої держави. Працівники посольства презентували інструментальну версію української колискової «Ой ходить сон коло вікон». Вважається, що ця мелодія надихнула американського композитора Джорджа Гершвіна на створення відомої композиції «Summertime».

За кордоном

До Дня Державного Прапора та Дня Незалежності України визначні місця світу засяяли синьо-жовтими кольорами. Серед них найвища будівля планети Бурдж-Халіфа в Дубаї (ОАЕ), статуя Христу-Спасителю в Ріо-де-Жанейро (Бразилія), телевежа *KL Tower* в Куала-Лумпурі (Малайзія), символ Анкари – телевежа Атакюле та стамбульські мости через Босфор – «Фатіх Султан», «Мехмет Кьопрюсю» і «Йавуз Султан» (Туреччина).

З нагоди свята українські посольства та діаспора провели різнопланові урочисті та культурні заходи у США, Канаді, Бразилії, Великій Британії, Німеччині, Франції, Португалії, Норвегії, Данії, Австрії, Польщі, Угорщині, Хорватії, Чорногорії, Литві, Латвії, Естонії, Білорусі, Грузії, Ізраїлі, ОАЕ, Кувейті, Азербайджані, Туркменістані, Казахстані, Киргизстані, Вірменії, Китаї, Пакистані, Лівані, Алжирі, Сенегалі, Ефіопії, Нігерії, ПАР тощо. Зокрема 24–27 серпня Посольство України у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії організувало віртуальні Дні українського кіно. Своєю чергою Український кіноклуб у Берліні за підтримки Національного центру О. Довженка провело у столиці Німеччини показ короткометражних фільмів «Української нової хвилі – 2020». Тимчасом Центральна спілка українців в Німеччині організувала екскурсію «Подорож українськими пам'ятками Берліна». У Празі (Чехія) в рамках проєкту «Щирі» просто неба презентували виставку «До витоків: Україна костюмів і традицій», до якої увійшли світлини автентичних народних строїв кін. ХІХ – поч. ХХ ст. З 6 по 24 серпня в Альберті тривав віртуальний Фестиваль «Українські дні», організований місцевою філією Конгресу українців Канади. А святкові онлайн-концерти провели Союз українських організацій Австралії, Товариство збереження української спадщини Північної Каліфорнії, Український культурний осередок Лос-Анджелеса (США) тощо.

Напередодні Дня Незалежності Міністерство закордонних справ України вперше офіційно зареєструвало національний рекорд за кількістю закордонних пам'ятників українському діячеві. Абсолютним лідером став Тарас Шевченко – загалом митцеві встановлено 78 пам'ятників у 42-х країнах світу. Монументи

Кобзарю стали справжніми «місцями сили» українських громад, вони є центрами святкувань і урочистих зібрань світового українства.

День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність країни

У різних країнах світу українські посольства та громади вшанували пам'ять воїнів, які віддали своє життя за незалежність України. Меморіальні заходи, зокрема, відбулися в Німеччині, Португалії, Чехії, Литві, Латвії, Естонії, Угорщині, Азербайджані, Туркменістані, Казахстані, Киргизстані, Вірменії, Південній Кореї, Ізраїлі, Кувейті та Ефіопії. Дипломатичні установи приспустили Державний Прапор України на своїх будівлях та провели інформаційну кампанію щодо відзначення Дня пам'яті захисників, приуроченого до виходу українських військ з Іловайського оточення 29 серпня 2014 р., коли українська армія зазнала найбільш втрат у ході російсько-української війни. До того ж 25 серпня Посольство України у Польщі урочисто відкрило на своєму фасаді пам'ятну дошку, присвячену Героям Небесної Сотні, загиблим військовим, добровольцям та волонтерам, жертвам російської агресії – усім, хто боровся за європейське майбутнє нашої країни. Участь в урочистій церемонії взяли дипломати України й Польщі, представники української громади та місцевої влади. А українська громада у Лісабоні за участі Надзвичайного і Повноважного Посла України в Португалії І. Огнівець організувала презентацію другого тому книги «Соло надірваних струн». Книга розповідає про солдатських вдів і матерів, чиї сини загинули у бою з російськими загарбниками.

Загальні питання В Україні

12 серпня Кабінет Міністрів України прийняв розроблену Міністерством культури та інформаційної політики постанову про денонсацію Угоди про співробітництво в галузі культури, підписаної в 1992 році в рамках Співдружності Незалежних Держав. Уряд також ухвалив постанову про вихід України з Угоди про створення ради культурного співробітництва держав-учасниць СНД. Цей крок зумовлено збройною агресією РФ, через яку фактичне співробітництво з Росією припинено, а співпраця з іншими державами-учасницями СНД відбувається у двосторонньому форматі на основі укладення нових та/або чинних двосторонніх договорів.

7 серпня відбулася зустріч міністра культури та інформаційної політики України О. Ткаченка і Надзвичайного та Повноважного Посла Великої Британії в Україні Мелінди Сіммонс, присвячена протидії дезінформації та розвитку сфери медіа. Серед іншого учасники обговорили український законопроект про медіа та важливість діалогу з медіаспільнотою й міжнародними експертами в

процесі його підготовки. Сторони також розглянули можливість співпраці в питанні розробки національної програми з медіаграмотності на основі чинного курсу з критичного мислення «Вивчай і розрізняй», який за підтримки Великої Британії та США вже діє у 650-ти школах та 24-х центрах підготовки вчителів.

31 серпня з нагоди національного свята Польщі – Дня Солідарності та Свободи – Польський Інститут у Києві спільно з Національним музеєм Революції Гідності за підтримки Будинку Профспілок України презентували в Інформаційно-виставковому центрі Музею Майдану документальну виставку «Анна Валентинович – героїня двох народів». Її присвячено народженій в Україні діячці польської опозиції комуністичних часів, співзасновниці профспілкового руху «Солідарність». На відкритті виставки були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Бартош Ціхоцький, директор Польського Інституту в Києві Роберт Чижевський, директор Національного Музею Революції Гідності І. Пошивайло та ін. Виставка проходить під патронатом віцеспікера польського Сейму Малгожати Госевської та діятиме до 30 вересня. Експозицію підготував Фонд «Полонія-Рутенія», куратор – Рафал Дзенцьоловський.

За кордоном

У Польщі відзначили 100-річчя Варшавської битви – спільної боротьби Армії Української Народної Республіки та Війська Польського проти більшовицької агресії. 15 серпня на території варшавського музею «Королівські Лазні» за участі віцепрем'єр-міністра України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції О. Стефанішиної та посла України в Республіці Польща А. Дешиці було відкрито документальну виставку «За нашу і вашу свободу». Напередодні, 13 серпня, у Варшаві відбулася церемонія відкриття скверу імені генерала армії УНР Марка Безручка, у якій взяли участь польські урядовці, українські дипломати, представники місцевої адміністрації та української громади, нащадки М. Безручка. А 14 вересня з ініціативи Союзу польського гарцерства у 26-ти населених пунктах на території всієї Польщі запалили «Полум'я братерства» на місцях останнього спочинку воїнів УНР та УГА. Організаторами та партнерами урочистих заходів виступили: Посольство України в Республіці Польща, мерія Варшави, Союз польського гарцерства, місцевий осередок українського Пласту, Фонд «Свобода та демократія», Музей «Королівські Лазні», Об'єднання українців в Польщі, Південно-Східний науковий інститут у Перемишлі, Громадська ініціатива опіки над могилами воїнів УНР у Варшаві, Фонд культурної спадщини.

Український інститут визначив переможців довгострокової Програми підтримки українських студій ім. І. Лисяка-Рудницького. Це вісім проєктів з україністики у шести країнах: Німеччині, Великій Британії, Польщі, Австрії,

Канаді та Хорватії. Серед них: видавничий проєкт з культури пам'яті в Україні «Understanding Ukraine in Germany» (втілюватиме *Office – Zentrum Liberale Moderne*, Німеччина); серія відеороликів «10 Things Everyone Should Know About Ukraine» (*The Ukrainian Institute in London*, Велика Британія); мультимедійний проєкт «Urban XX Century: spatial, visual, local and everyday» (*Center for Urban History of East Central Europe, Dr. Harald Binder Private Foundation*, Австрія); польський переклад книги «Чому в українському мистецтві є великі художниці» (*Katarzyna Kozyra Foundation*, Польща); публікація до 150-річчя з дня народження Лесі Українки книги перекладів науково-популярних текстів «Леся Українка і український модерн» (Товариство «ХОРУС – Хорватсько-українське співробітництво», Хорватія) тощо. Загалом на перший конкурс програми надійшло 56 заявок з 15-ти країн. Програму створено для поширення знань про минуле та сучасне України за кордоном.

Солідарність із білоруським народом

Українські діячі культури та митці висловили свою підтримку білорусам, які обстоюють право на чесні вибори президента, та засудили силові дії білоруської влади. Зокрема міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко підтримав пропозицію директора Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка М. Захаревича запросити білоруський Національний академічний театр ім. Я. Купали відсвяткувати 100-річний ювілей в Україні, оскільки через участь у Марші Свободи його було розформовано. 17 серпня біля Посольства Республіки Білорусь в Україні відбулася мистецька акція, організована фестивалем класичної музики «Київ Музик Фест», Хоровим товариством ім. М. Леонтовича та медіа *The Claquers*. Представники провідних київських хорів виконали духовні гімни «Магутны Божа» та «Боже Великий Єдиний». Своєю чергою Український ПЕН започаткував серію онлайн-зустрічей із білоруськими авторами, щоби з перших уст дізнатися про події в Білорусі, а також реакцію на них білоруської культурної спільноти. Гостями серпневих Вечорів солідарності стали поет і перекладач Андрій Хаданович, письменник Альгерд Бахаревич, поетка Тетяна Нядбай. Національна спілка письменників України опублікувала лист підтримки учасникам масових акцій протесту в Білорусі. Солідарність із білорусами також висловили поет і перекладач О. Сливинський, режисерки Л. Нікітюк та І. Цілик, музиканти А. Хливнюк, Н. Жиженко, *alyona alyona* та ін. А гурт «Без обмежень» разом із учасниками груп «Скай» та *Kozak system* презентував кліп на пісню «Героям», присвячену білоруським протестувальникам і українським військовим. Не залишилися осторонь від подій у Білорусі й українські художники. На підтримку мітингувальників А. Єрмоленко, Н. Тітов, Ю. Журавель, М. Паленко, І. Нечитайленко, О. Грехов створили авторські плакати.

В Україні

18 серпня представники дослідницької організації *Yahad – In Unum* (Франція) розпочали на Черкащині масштабні польові дослідження місць масових розстрілів євреїв, вчинених нацистами у Другій світовій війні. Науковці та волонтери вивчатимуть дві хвили страт євреїв у 1941-му та 1942–1943 роках. Працюватиме експедиція у містах та на околицях Сміли, Корсуня, Тального, Умані та в інших населених пунктах.

Креативні індустрії

За кордоном

Два українські проекти потрапили до довгого списку міжнародного конкурсу *Dezeen Awards 2020* від британського дизайн-видання *Dezeen*. Будинок українського архітектора й дизайнера С. Махна «Дім Шкруба», який поєднує українські та японські традиції, включено до категорії «Інтер'єри», а система добового освітлення від компанії *Expolight* опинилася серед найкращих проєктів у категорії «Дизайн архітектурного освітлення».

Шведський бренд *Rodebjer* у рамках Тижня моди в Копенгагені представив колекцію сезону весна – літо 2021, натхненну Україною. Ідея колекції виникла під час поїздки Карін Родеб'єр до Києва, а джерелом натхнення стали українська вишивка та творчість Параски Плитки-Горицвіт. Рекламну кампанію для колекції зняли українські фотографи Н. Шаповал і С. Лісовський.

Дні культури

В Україні

28–30 серпня з ініціативи Центру польської культури та європейського діалогу в Івано-Франківську відбулися V Дні польської культури. У цьогорічній програмі: квест вулицями міста «Таємниця Твардовських»; презентація виставки «До Косова, товстий брате!» Н. Тарковської, яка розкриває історико-культурну, архітектурну, природничу і кулінарну спадщину давнього природо-лікувального закладу доктора Аполлінарія Тарнавського у Косові на Покутті; словесно-музично-мультимедійне дійство «Станіславів все ж живе» та Вечір польської музики і танцю.

За кордоном

22–23 серпня у польському Щецині проходили XXIII Дні української культури. Фестиваль відкрився виступом репрезентативного чоловічого хору «Журавлі» Об'єднання українців у Польщі. На свято також завітали бандуристка Зоряна Гжибовська, співаки Світлана Калініченко (колоратурне сопрано) і Теодор Пановський (тенор).

Закордонне українство

В Україні

6 серпня у Бердянському художньому музеї ім. І. Бродського (Запорізька обл.), а 8 серпня у Центрі сучасного мистецтва і культури ім. Куїнджі в Маріуполі (Донецька обл.) було представлено виставку «Космос Емми Андієвської». З творчістю культової художниці Е. Андієвської (США – Німеччина – Україна) можна було ознайомитися завдяки масштабному культурно-мистецькому проєкту «Дифузія», ініційованому Музеєм сучасного українського мистецтва Корсаків до 30-річчя відновлення незалежності України. Його мета – продемонструвати актуальність, високу професійність та автентичність українського мистецтва.

6 серпня в Тернопільському обласному художньому музеї розпочала свою роботу виставка «Нью-Йорк – Іловайськ: вибір», присвячена американцю українського походження Маркіяну Паславському – добровольцю батальйону «Донбас», який загинув під Іловайськом. Виставку-життєпис створено Національним музеєм Революції Гідності та Музеєм української діаспори.

А 28 серпня в Музеї національно-визвольної боротьби Тернопільщини було відкрито монумент «Свята Покрова – опікунка українського війська», одним із фундаторів якого виступила Фондація «Будучність» з Канади. Автор скульптури – П. Кулик.

Своєю чергою представники української діаспори в Канаді та Італії долучилися до реставрації старовинного Храму Премудрості Божої, який знаходиться у львівському Музеї народної архітектури і побуту ім. К. Шептицького. Спільними зусиллями на реконструкцію храму за 5 років вдалося зібрати майже 60 тис. доларів.

За кордоном

Товариство української культури в Республіці Молдова на чолі з Олександром Майстренком відсвяткувало 30-ліття своєї діяльності. Організація зробила вагомий внесок у справу відродження й розвитку української культури та освіти за кордоном, згуртування українців у Молдові, збереження надбань культурної і духовної спадщини українського народу.

З 17 по 21 серпня Українська асоціація в Іспанії «Джерело» спільно з Генеральним консульством України в Барселоні організували в онлайн-форматі VI Міжнародний фестиваль української культури «Ucrania Fest – 2020». Його учасниками стали українські виконавці та творчі колективи з різних країн: самої Іспанії, Португалії, Німеччини, Італії, Індії, Австралії, Колумбії, ПАР та України. До фестивальної програми також увійшли творчі зустрічі та майстер-класи з письменницею Л. Воронюк, з. д. м. України М. Кузівим, іконописницею Т. Знак, майстринею петриківського розпису О. Палій, гончарем П. Сахном, ля-

лькаркою Г. Некриловою, майстром приготування старовинних страв на живому вогнищі Ю. Ковтуненком тощо.

18–29 серпня тривав III Міжнародний фестиваль-конкурс української пісні в Словенії «Наша пісня – наша мрія», проведений Українською громадою «Берегиня» і міжнародною мережею «Разом для молоді» у партнерстві з Товариством зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ». Мета заходу – популяризація української народної, сучасної та фольклорної творчості, взаємозбагачення культурних традицій, обмін досвідом творчої діяльності композиторів, солістів і продюсерів. Почесними гостями цьогорічного фестивалю стали н. а. України Т. Негрій, з. а. естрадного мистецтва Т. Тарасевич, білоруська група «Лялькі Карпарэйшн» та ін.

15 серпня Союз українців Румунії організував у онлайн-режимі літературний вечір «Українські поети Бухареста», на якому було представлено творчість Івана Ковача, Михайла Михайлюка, Миколи Корсюка, Івана Непогоди та Степана Ткачука. Крім того, у заході взяли участь румунські письменники та поети Крістіан Гіка, Магда Беческу, Дан Йоан Марта, Тудорел Чоботару, Штефан Апостол, Андрада Інгріт Маран та Кетелін Кодру, які зачитали уривки зі своїх творів. Румунський літературний критик Дай Йоан Марта розповів про роль літератури як «містка між двома культурами». А 29–31 серпня в селі Вишня Рівна відбулася культурна акція від Марамороської філії Союзу українців Румунії – «Полонинське літо». Захід спрямовано на популяризацію українських традицій. Його учасниками стали діаспорні вокальні, інструментальні та танцювальні колективи.

Українська художниця та ілюстраторка Ю. Осика з Нью-Йорка (США) створила книгу, яка допоможе іноземцям вчити українську мову. Книга доступна на платформі *Amazon* та в додатку *iBooks*.

15 серпня Світовий Конгрес Українців розпочав серію менторських семінарів для представників українських громадських організацій у діаспорі «Мистецтво з адвокації: як громадам взаємодіяти з державою». Серед ключових тем сесії – просування інтересів України та української громади у владних структурах країни проживання.

Мистецькі заходи

За кордоном

Лемківські фольклорні колективи з України, США, Сербії, Словаччини та Польщі виступили в рамках XXXVIII Етнографічного фестивалю «Лемківська Ватра», який 17–19 серпня відбувся онлайн у Ждині (Польська Республіка).

Музика В Україні

Зірки європейської класичної сцени взяли участь у *VI Міжнародному музичному фестивалі Odessa Classics*, який проходив у Одесі з 10 по 23 серпня. Хедлайнерами заходу стали: піаністи Себастьян Кнауер (Німеччина) та П'єтро де Марія (Італія); скрипалі Даніель Хоуп (артист-резидент фестивалю, Велика Британія), Лінус Рот (Німеччина), Вадим Рєпін (Росія – Австрія); композитор Гедимінас Гелготас і струнний ансамбль *New Ideas Chamber Orchestra (NICO, Литва)*. До 250-річчя Людвіга ван Бетховена на *Odessa Classics* відбулася світова прем'єра нового проекту німецького піаніста Себастьяна Кнауера та німецько-іранського композитора Араша Сафаяна «Beethoven Variations. Фантазія для фортепіано з оркестром». А українською прем'єрою став виступ на фестивальному сцені цюрихського модерн-балету *Yen Han Ballet Company* з хореографією Хайнца Шперлі (Швейцарія). Вечір з трьох балетів супроводжувало фортепіанне соло у виконанні О. Ботвінова. Український піаніст також зіграв разом із перкусіоністом Бурханом Очалом (Туреччина) у спеціальному фестивальному проєкті «Перезавантаження – 2». Партнерами форуму виступили посольства Німеччини, Швейцарії та Італії в нашій країні, Гете-Інститут та Італійський інститут культури в Україні.

Музиканти Стефан Фраунбергер (цимбали, електроніка, Австрія) та Моріс Штегер (барокова блокфлейта, Швейцарія) стали гостями *III Фестивалю високого мистецтва Bouquet Kyiv Stage*, який традиційно відбувся на території Національного заповідника «Софія Київська». 23 серпня за підтримки Австрійського культурного форуму свою сольну програму презентував Стефан Фраунбергер. А Моріс Штегер, якого називають Паганіні блок флейти, виступив на завершальному концерті «Бароковий твіст» у супроводі київського колективу *New Era Orchestra* під орудою Т. Калініченко.

15–30 серпня у партнерстві з польським фестивалем «Музика в старому Кракові» проходив VII Міжнародний музичний фестиваль «Музика в старому Львові», організований Львівською національною філармонією. Форум приурочено до двох визначних дат: 100-річчя від дня народження Папи Римського Івана Павла II та 155-річчя від дня народження митрополита Андрея Шептицького. Музиканти Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова» вшанували пам'ять діячів святковими концертами на площі біля Собору св. Юра та у церквах сіл Віжомля та Прилбичі (Яворівський р-н), із якими пов'язані сторінки життя духовних лідерів. Основною концепцією цьогорічного фестивалю стало представлення Львова як міста з особливим архітектурно-історичним ландшафтом, пам'ятками європейської культури та історії, традиціями, інтерактивними ідеями та креативними реаліями. Тож музичні заходи за участі оркестру «Віртуози Львова», квінтету духових інструментів *Lemberger Gold Brass* та гітарис-

та М. Гончарова відбулися у знакових історичних локаціях міста – на оглядовому майданчику готелю «RIUS», біля Палацу Потоцьких, у Львівському музеї історії релігії (колишній Домініканський монастир) тощо. Культурний обмін між українським та польським фестивалями цього року відбувся завдяки онлайн-трансляціям.

8 та 9 серпня пройшов V Міжнародний джазовий фестиваль «Джаз на Дніпрі – New Story», міжнародну складову якого через пандемію *Covid-19* довелося провести онлайн. Зокрема завдяки президентці *Міжнародної асоціації Jazz Sister Cities* Чепту Козітані-Бакнер (США) до 100-річчя Чарлі Паркера було організовано віртуальну екскурсію до Канзас-Сіті – рідного міста джазової легенди. Також музичні поціновувачі змогли побачити Інститут джазу в Дармштадті (Німеччина) – найбільший джазовий архів у Європі, серед експонатів якого є і українська раритетна збірка «Мелодії джазу» В. Симоненка. Яскравими подіями форуму стали інтерв'ю – ексклюзив від піаніста Джекі Террассона (Франція) і організаторів форуму та спілкування американського джазового журналіста Теда Панкера з десятиразовим володарем *Grammy* Артуро Сандовалем і триразовою володаркою цієї ж премії Ді Ді Бріджуотер (США). Крім того, Тед Панкен провів *Zoom*-бесіду про музичну журналістику, історію становлення ключових джазових видань і власну творчу кар'єру. Своєю чергою *Grammy*-продюсер Джефрі Левенсон (США) розповів про кар'єру та просування творчості джазменів. Пізнавальною також була розмова з Генеральним консулом Німеччини в Донецьку (тимчасово базується в Дніпрі), доктором Штефаном Кайлем, про підтримку культури в період пандемії. Крім того, консул посприяв онлайн-виступу німецького колективу *Jazzrausch Bigband*. З відеопривітанням до фестивальної аудиторії звернувся джазмен Денис Пашкевич (Латвія). Онлайн-події транслювалися на офіційному *Youtube*-каналі проєкту.

Виконавці Гріслі Фей (Велика Британія) і Петер Пік, гурти *Rufus Coates&Jess Smith* (Німеччина), *La Mathilde* (Франція), *Electric Hang Orchestra* (Польща), *Waterflower* (Латвія), *Akustinis Cechas* (Литва), *Karpov not Kasparov* (Румунія), *Lama* (Австралія) долучилися до міжнародного онлайн-фестивалю *Intercity Live 4: Eurotrip*, який 29–30 серпня пройшов у форматі прямої трансляції та об'єднав понад 50 артистів з різних міст України та Європи. Проєкт відбувся за підтримки Програми Європейського Союзу «House of Europe». Організатором заходу стало Мистецьке об'єднання «ПЛАЙ» у партнерстві з *Асоціацією GET UP* (Польща) та українськими агенціями *kontrabass promo*, «Лінія Втечі», *Module*, «Шпиталь Рекордс», *Respublica FEST*, «ЛЮК» та «Радіо Єден».

За кордоном

Україну було представлено на одному з провідних європейських фестивалів – «Інсбруцьких тижнях давньої музики» в Австрії. Зокрема 21 серпня у

рамках щорічного фестивального проєкту «Молода опера» відбулася презентація нещодавно віднайденого твору Алессандро Мелані «Lémpio punito» у постановці Сільвії Паолі та Маріанджолі Мартелло (Італія). Українська солістка Н. Кухар успішно виконала одразу дві партії в опері: закоханого пажу Клорідоро та розпусної Прозерпіни. А 30 серпня учасник музичної формації *Nova Opera* – бас Є. Рахманін – виступив у фіналі фестивального конкурсу старовинної музики *Cesti-Wettbewerb*.

Львівський колектив *Lemberger Solisten* взяв участь у Міжнародному онлайн-фестивалі «BEE250VEN» (Німеччина), присвяченому 250-літтю Людвіга ван Бетховена. Форум проходив з 1 по 30 серпня на платформі *Classic@Home*.

Композиторку українського походження Ганну Гриніву, яка є лідеркою етноджазового берлінського бенду *GANNA*, відзначено як одну з «Висхідних зірок джазової сцени Німеччини» у конкурсі від джазового журналу *Jazz thing* та лейбла *Double Moon Records*. Призом конкурсу стало видання дебютного альбому українсько-німецького гурту *GANNA* – «Дукуї Lys» у спеціальній серії *Jazz thing Next Generation* німецького лейбла.

Театр В Україні

20–28 серпня у київському Малому театрі відбулися перформативні читання п'єс сучасних європейських драматургів у рамках заходу «Книжка на сцені», який є складовою проєкту «Особливі прикмети: 10 бесід про ідентичність», що реалізується «Видавництвом Анетти Антоненко» за підтримки Програми ЄС «Креативна Європа». Це масштабний видавничо-театральний проєкт, покликаний популяризувати класичну та сучасну європейську драматургію серед читачів, а також поширити її на українську театральну сцену. Проєкт втілюється у період 2020–2021 років і передбачає переклад, підготовку до друку, друк та промоцію п'єс від десяти європейських авторів: Антоніо Буєро Вальєхо, Еріка-Емманюеля Шмітта, Слободана Шнайдера, Антоніса Георгіу та ін. Результатом проєкту «Книжка на сцені» стануть чотири вистави за творами бельгійського драматурга Тьєррі Дебру, ірландсько-американського автора Мартіна Мак-Дона, класика польської літератури Вітольда Гомбровича та молодої литовської драматургині Лаури-Сінтії Черняускайте. Наступні перформативні читання заплановано на 16–28 вересня у львівському Театрі Лесі Українки.

За кордоном

З 17 по 23 серпня у Кракові (Польща) тривав VII Міжнародний фестиваль українського театру «Схід – Захід», організований Фондацією масових видовищ і Центром молоді ім. Г. Йордана у партнерстві з Українським інститутом. Цьо-

горіч форум пройшов у форматах «театру у кіно» та онлайн. Українські митці презентували п'ять сучасних постановок: Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра – виставу «Погані дороги» за п'єсою Н. Ворожбит; Київський академічний театр «Актор» – постановку «Схід – Захід», створену за п'єсами підлітків зі Східної та Західної України; незалежний театральний проєкт Сашка Брама – «Осінь на Плутоні», що базується на розповідях мешканців геріатричного пансіонату; *Totem Dance Group* – моновиставу «Анігіляція»; *n'Era Dance Group* – танцювальну виставу «Alpha». Під час фестивалю в рамках довгострокової програми Українського інституту з підтримки, промоції та перекладу сучасної української драматургії – *Trasmission.ua: drama on the move. Poland* – також відбулися сценічні читання п'єс О. Мацюпи, Н. Блок, О. Громової та Анни Яблонської за участі українських і польських театрів. Читання пройшли у форматі *zoom*-конференцій і транслювалися на *Youtube*-каналах організацій-партнерів.

Своєю чергою за підтримки Українського культурного фонду Київський академічний театр «Золоті ворота» взяв онлайн участь у міжнародному театральному фестивалі «*Retroperspektywy 2020: Тіло/Пам'ять/Історія*», який 21–30 серпня проходив у Лодзі (Польща). Українці показали відеоверсію вистави «Та-ту, ти мене любив?» за п'єсою білоруського драматурга Д. Богославського.

Кіно

В Україні

Президент України В. Зеленський підписав Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки та підвищення міжнародної конкурентоспроможності галузі відео- та кіновиробництва», ухвалений Верховною Радою 21 липня цього року. Документ удосконалює умови надання послуг з виробництва кіно- та відеоматеріалів на замовлення нерезидентів, узгоджує їх з практикою європейських країн і тим самим підвищує конкурентоспроможність виробництва таких послуг в Україні.

З 22 по 30 серпня тривав XLIX Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», який цьогогоріч відсвяткував своє 50-річчя. З огляду на пандемію форум поєднав офлайн та онлайн формати, а головними його майданчиками стали Будинок кіно, кінотеатр «Жовтень» та спеціально сконструйований кінотеатр просто неба під аркою Дружби народів. Загалом на фестиваль було подано 2206 фільмів з 91 країни. До фестивальної програми потрапило понад 150 стрічок. Зокрема у міжнародному конкурсі, що традиційно поєднав три напрями – студентські роботи, дебютні короткометражні і дебютні повнометражні фільми режисерів, було представлено кінокартини зі США, Канади, Мексики, Перу, Чилі, Великої Британії, Німеччини, Франції, Швейцарії, Португалії, Іспанії, Італії, Греції, Бельгії, Люксембургу, Данії, Литви, Польщі, Румунії, Хорва-

тії, Словенії, Сербії, Туреччини, Росії, Ізраїлю, Ірану, Індії, Єгипту, Гани, Сінгапуру, Нової Зеландії та України (враховуючи країни копродукції). Форум відкрився драмою Д. Оніщенко «Забути», знятою за підтримки Міністерства культури України та Федерального бюро культури Швейцарії. В основі сюжету картини – історії реальних людей з окупованих територій на сході України та у Криму. Цього року почесною фестивальною нагородою «Золотий Скіфський олень» за внесок у світове кіномистецтво відзначено французького актора театру та кіно, режисера, продюсера та письменника Робера Оссейна. Традиційно до складу журі, окрім українських кінодіячів, увійшли і представники кіноіндустрії з-за кордону: Міжнародний конкурс, зокрема, оцінювали засновник компанії з виробництва та дистрибуції *LOCO FILMS* Лоран Даніелу (голова журі, Франція), акторка та кінопродюсерка Айсте Діржюте (Литва), голлівудська акторка Іванна Сахно (Україна – США); Національний конкурс – кінофахівець Кшиштоф Герат (Польща); Конкурс «Sunny Bunny», присвячений темам ЛГБТ-репрезентації та толерантності, – Яір Гохнер (Ізраїль). Гран-прі фестивалю розділили дві стрічки – «Особливі прикмети» Фернанди Валадес (Мексика – Іспанія) та «Твій хід» Міріам Верро (Канада). Найкращим повнометражним дебютом стала робота «Мій ранковий сміх» Марко Джорджевича (Сербія). Найкращим студентським фільмом – «На добраніч» Ентоні Нті (Бельгія – Гана). Приз глядацьких симпатій і приз журі *FIPRESCI* (Міжнародна федерація кінопреси) отримала картина «Двоє» Філіппо Менегетті (Франція – Люксембург – Бельгія). У молодіжній програмі *Molodist Teen Screen* переміг фільм «Щ – це щастя» Джона Шиді (Австралія). Найкращою у Конкурсі «Sunny Bunny» визнано драму «Суховій» Даніеля Ноласку (Бразилія). Екуменічне журі вручило призи повнометражній драмі «Пісня без назви» Меліни Леон (Перу – Іспанія – США) та студентській роботі «Еллі» Вів'єн Гартманн (Німеччина). У фестивальному пітчингу *Boat Meeting* перемогла трагікомедія «Герой нашого часу» режисера та продюсера Мірака Атабея (Туреччина). Не менш цікавою та насиченою була і позаконкурсна програма. Серед цьогорічних секцій: «Фестиваль фестивалів», до якого увійшли фільми-учасники та переможці головних світових кінофорумів – Канн, Берліна, Локарно, Карлових Вар та ін.; «Метри» – свіжі короткометражки від визнаних майстрів: Луки Гваданьїно (Італія), Йоргоса Лантімоса (Греція), Джонатана Глейзера і Лінн Ремсі (Велика Британія); ретроспектива робіт австрійської мисткині Валі Експорт; «Скандинавська панорама», яка презентувала роботи режисерів з Данії, Швеції, Фінляндії, Норвегії та Ісландії; спецпроект «Швейцарський акцент», створений за підтримки Посольства Швейцарії в Україні та агенції *Swiss Films*; гостьова програма «Students Swiss Shorts», яку представив цюрихський кінофестиваль *Schweizer Jugendfilmtage* і до якої увійшли студентські роботи від чотирьох основних кіношкіл Швейцарії; добірка «Назад до школи», яка представила роботи студентів Національного

університету театру та кіно «І. Караджале» у Бухаресті (*UNATC*, Румунія) та Вищого національного інституту виконавських видів мистецтва і техніки мовлення у Брюсселі (*INSAS*, Бельгія) тощо. Завершився форум показом документальної роботи І. Цілик «Земля блакитна, ніби апельсин» (Україна – Литва). XLIX Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» відбувся за підтримки Українського культурного фонду, Державного агентства України з питань кіно, Програми ЄС «Креативна Європа», посольств Канади, Аргентини, Данії, Швеції, Швейцарії, Греції та Ізраїлю в нашій країні, Французького інституту в Україні, Австрійського культурного форуму у Києві, Італійського інституту культури в Україні, Польського інституту у Києві та Київської міської державної адміністрації.

А 5–9 серпня столиця приймала Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів 2020 (*KISFF*), який відбувся завдяки підтримці Держкіно України, посольств Канади, Швейцарії та Угорщини в нашій країні, Національного кінематографічного управління Канади (*NFB*), Гете-Інституту в Україні, Австрійського культурного форуму, Французького інституту в Україні, міжнародної організації *Movies That Matter*, кінофестивалів короткого метра *Internationale Kurzfilmtage Winterthur* (Швейцарія) та *Vienna Shots* (Австрія); міжнародної агенції *Square Eyes* та платформи для сценаристів *Terrarium*. Цьогорічний фестиваль пройшов під гаслом «Less is more» та підняв теми екологічних загроз, глобального споживання, перевиробництва та джентрифікації. Організатори сформували 12 офлайн та 4 онлайн програми, до яких відібрали майже 200 стрічок з різних країн: США, Канади, Великої Британії, Франції, Німеччини, Нідерландів, Бельгії, Австрії, Португалії, Греції, Грузії, Болгарії, В'єтнаму, Індонезії тощо. Особливими подіями фестивалю стала програма «Less is more: Жодних зв'язків» від швейцарської кураторки Дельфін Жаннаре та ретроспектива канадського аніматора Теодора Ушева. До складу міжнародного журі увійшли: член відбіркового комітету секції короткометражних фільмів *Berlinale Shorts* та *Kurzfilmfestival Hamburg* Алехо Франчетті (Аргентина – Німеччина), режисери Луца Тот (Угорщина) та Н. Алієв (Україна). А Український конкурс оцінювали: вже згадана Дельфін Жаннаре (Швейцарія), директорка та співзасновниця фестивалю *Show Me Shorts* Джина Деллабарка (Нова Зеландія), режисер Кавіч Нінг (Камбоджа). Гран-прі фестивалю виборола стрічка «Станція «Гантсвіл» (реж. Джеймі Мельцер і Кріс Філіппон, США).

З 24 серпня запрацювала фільмотека *Ukrainian Short Films* – перша масштабна онлайн-база українського короткометражного кіно від початку ХХ століття до наших днів. Проєкт має на меті насамперед промоцію українського короткометражного кіно у світі, а також збереження у фокусі глядачів та індустрії робіт українських режисерів короткого метра. Створенням фільмотеки займа-

ється громадська організація *Wiz-Art* за підтримки Українського культурного фонду. База доступна українською та англійською мовами.

Режисери та сценаристи Бабіс Макрідіс (Греція) і Каталін Мітулеску (Румунія), сценарний консультант Антуан Ле Бос (Франція) та сценаристка Моніка Франчак (Польща) виступили скрипт-докторами сценарної резиденції від платформи *Terrarium*. Вони провели онлайн-консультації для восьми українських професійних сценаристів, які з 1 по 31 серпня працювали над удосконаленням своїх творів у Карпатах. Резиденція відбулася за підтримки Українського культурного фонду.

У серпні в український прокат вийшла військова драма Вацлава Маргоула «Пофарбоване пташення» (Чехія – Словаччина – Україна) та шпигунський трилер Едріана Бола «Спадок брехні» (Україна – Велика Британія). А на телеканалі «ТЕТ» відбулася прем'єра серіалу Гаріка Бірчі «Євродиректор», який було знято за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) та за участі американського консультанта – сценариста Адама Сігела.

У Львові проходили зйомки одразу двох закордонних проєктів – польського кримінального серіалу за твором Марека Краєвського «Еринії» та серії документального телепроєкту «Перехрестя культур» від турецького телеканалу *BeinIZ*.

За кордоном

Українські, копродукційні та закордонні стрічки на українську тематику були високо оцінені міжнародною кіноспільнотою. Зокрема антиутопія В. Васяновича «Атлантида», документальна стрічка І. Цілик «Земля блакитна, ніби апельсин» (Україна – Литва), драма Вацлава Маргоула «Пофарбоване пташення» (Чехія – Словаччина – Україна) та стрічка Іллі Хржановського «Дау. Наташа» (Німеччина – Велика Британія – Україні – Росія) потрапили до довгого списку претендентів на *European Film Awards* від Європейської кіноакадемії. Номінантом на премію також стала документальна картина українського режисера С. Лозниці «Державні похорони» (Нідерланди – Литва). Документальний фільм данського режисера Сімона Леренга Вільмонта «Віддалений гавкіт собак» (Данія – Швеція – Фінляндія), який розповідає про життя 10-річного хлопчика поряд з лінією фронту на Донбасі, висунуто на американську телевізійну премію «Emmy». Своєю чергою фільм А. Голланд «Mr. Jones» (в українському прокаті «Ціна правди», Україна – Польща – Велика Британія) про Голодомор 1932–1933 років включено до списку найкращих фільмів року від британського видання «The Guardian».

Український кінематограф було представлено на низці міжнародних кінофорумів. Зокрема драма про чорнобильське покоління Адріана Пірву та Олени Максьом «Не все буде добре/Everything Will Not be Fine/Totul nu va fi bine»

(Україна – Румунія) отримала нагороду Міжнародної федерації кінокритиків «FIPRESCI Award» на XIX Міжнародному кінофестивалі в Трансильванії (*Transilvania IFF*, Румунія, 31 липня – 9 серпня). Створена за підтримки Державного агентства з питань кіно України стрічка А. Лукіча «Мої думки тихі» взяла участь у основній конкурсній програмі Пекінського міжнародного кінофестивалю (*BJIFF*, Китай, 22–29 серпня). А на індустрійній платформі цього форуму – Пекінському кіноринку – було представлено Анімаційний фільм «Мавка. Лісова пісня» (реж. О. Рубан), історичний екшн «Захар Беркут» (реж. Дж. Вінн і А. Сеїтаблаєв) та сімейне фентезі «Фокстер & Макс» (реж. А. Матешко) виробництва *FILM.UA Group*. Короткометражний анімаційний фільм А. Дудко «Сама собі тут» показали у спеціальній програмі *Best of Stars of Students XVIII* Міжнародного анімаційного фестивалю в Хіросімі (Японія, 20–24 серпня). Містичний фільм Д. Томашпольського «Сторонній» отримав приз за «Найкраще художнє рішення» на кінофорумі 2020 *Fantaspoa – International Fantastic Film Festival* (Бразилія). Ця ж стрічка змагалася у конкурсній програмі фестивалю *Ravenheart International Film Festival (RIFF)*, Норвегія, 27–30 серпня). У рамках міжнародної конкурсної програми кінофестивалю *V «Beyond the Borders» International Documentary Festival* (23–30 серпня, Греція) відбулася європейська прем'єра повнометражної документальної стрічки режисерів Ф. Осман та Ю. Паші про трагедію кримськотатарського народу «1944. Крим. Депортація». Своєю чергою 26 серпня на сайті Музею сучасного мистецтва на Манхеттені у Нью-Йорку (*MoMA*) пройшла онлайн-прем'єра фільму О. Радинського «Зсув».

Проект художнього фільму «Памфір» режисера Д. Сухолиткого-Собчука отримав фінансову підтримку Французького національного центру кіно (*CNC Aide aux cinemas du monde*). Це знаковий фонд, метою якого є участь Франції у виробництві міжнародних фільмів, що мають виняткову художню якість, здатність представляти різні точки зору, а також унікальну кіномову. Виробництво стрічки здійснює українська компанія *BOSONFILM* спільно з *MADANTS* (Польща) та *Les Films D'Ici* (Франція).

Створена за підтримки Державного агентства з питань кіно України стрічка «Червоний» З. Буадзе з'явилася на американському сервісі *Amazon Prime Video*. Фільм доступний глядачам Канади, США, Бразилії, В'єтнаму, Великої Британії, Польщі, Індії та Південної Кореї.

Візуальні мистецтва

В Україні

PinchukArtCentre оголосив короткий список шостої міжнародної премії в галузі сучасного мистецтва *Future Generation Art Prize*. Серед претендентів: Ріндон Джонсон (США), Алекс Бачинський-Дженкінс, Ліндсі Мендік (Велика Британія), Пол Меїкі (Франція), Хенріке Науман (Німеччина), Лап-Сі Лам

(Швеція), Фріда Орупабо (Норвегія), Агата Ингарден (Польща), Педро Невес Маркес (Португалія), Тереса Солар (Іспанія), Андрес Перейра Пас (Болівія), Мінья Бьябьяні (Гваделупа), Вендімагейн Беліт (Ефіопія), Бронвін Кац (ПАР), Азіз Хазара (Афганістан), Хо Руї Ан (Сінгапур), Міре Лі (Південна Корея), Тревор Янг (Китай), а також групи художників Ханна Куїнлен та Роуз Гастінгс (Велика Британія), Калла Хенкел та Макс Пітегофф (США) і Я. Малащук та Р. Хімей (Україна). Закордонних номінантів обрала міжнародна відбіркова комісія, до складу якої увійшли: кураторка нью-йоркської художньої організації *Creative Time* Джастін Ладвіг (США); незалежний куратор Джеппе Угельвіг (Данія – США); директорка лондонської «Chiesenhale Gallery» Зої Вітлі (Велика Британія); дослідниця Хулія Морандейра Аррісабалага (Іспанія); керівник відділу сучасного мистецтва Музею мистецтва в Лодзі – Даніель Музичук (Польща); директорка з кураторства, програм та публікацій Сінгапурського музею мистецтва Джун Яп; куратор Центру сучасного мистецтва Лагосу (*CCA Lagos*) Іганьї Онвугбуча (Нігерія). Художники-номінанти створять нові роботи, які виставлятимуться в *PinchukArtCentre* у Києві та в рамках Міжнародної виставки мистецтв у Венеції – *La Biennale di Venezia*. Володар головної премії отримає 100 тис. доларів – 60 тис. грошової винагороди та 40 тис. як інвестицію в його художню практику. Загалом на конкурс надійшло понад 11700 заявок із майже 200 країн.

Мистецтвознавці Фей Доулінг (Велика Британія), Каміло Ракана (Франція), Крістіан Кортегард Мадсен (Данія), Федора Паркман (Чехія), Агне Нарушіте (Литва) та Володимир Парфенок (Білорусь) стали спікерами першого міжнародного форуму *KHARKIV PHOTO FORUM*, присвяченого ґрунтовному аналізу та контекстуальному дослідженню Харківської школи фотографії. Подію було проведено 18–21 серпня в онлайн-форматі. Організаторами виступили Український клуб колекціонерів сучасного мистецтва та фонд *Grynyov art collection* за підтримки Українського культурного фонду.

15 серпня за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини в рамках проєкту «Bridging feminisms» берлінської організації «Декабристи» в столичному Музеї жіночої та гендерної історії стартувала виставка «ФЕМІНІЗМ Є...». У експозиції представлено картини, скульптурні композиції та перформанси мисткинь з України, Білорусі та Франції.

Виконана з колючого дроту скульптура «Free Man» литовського митця Владаса Мацкявічюса увійшла до експозиції артпроєкту «ZLAM: art meets design», ідея якого – відобразити вплив складних, зламних моментів на творчість художників та предметних дизайнерів. Експозицію можна було оглянути з 26 серпня по 13 вересня у київському креативному просторі *D.HUB*.

25 серпня у Івано-Франківську в Асортиментній кімнаті розпочала свою роботу виставка «Акти Відчаю/The Desperate Tone is an Act», створена Клемен-

сом Пулом (США – Україна) та К. Бучацькою під кураторством Алекса Фішера (США) та А. Потьомкіної (Україна). Виставка стала результатом мистецької виїзної резиденції, яка відбулася на початку червня у селищі Бабин Косівського району на Івано-Франківщині.

Митці Ван Юлонг (Китай), Аскер Джавадов (Азербайджан) та Христина Козюк (Україна – США) стали учасниками IV Міжнародного мистецького пленеру «Кращий художник / The best artist – 2020», який з 17 по 27 серпня тривав у Вінниці. Ще 16 живописців з Польщі, Словенії, Болгарії, Грузії, Білорусі, Киргизстану, Узбекистану, Палестини, Іраку, Йорданії та Кореї долучились до проекту в онлайн-режимі. Митці відтворили на полотнах визначні історичні місця Поділля (окрім Вінниці, відбулися творчі поїздки до Житомира, Бара, Буші, Жмеринки та Браїлова), провели майстер-класи, персональні виставки та творчі зустрічі. У рамках пленеру також був даний старт проекту «Велике мистецтво – Велике будівництво» від Міністерства культури та інформаційної політики України. За підсумками конкурсу серед закордонних художників було відзначено українсько-американську мисткиню Христину Козюк – I номінація у категорії «The Best Artist». А з-поміж онлайн-учасників переміг Талгат Тлеужанов (Казахстан). Подія відбулася з ініціативи н. х. України В. Козюка та за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України і Вінницької ОДА.

Тимчасом 15–25 серпня художники з Литви, Латвії та Естонії взяли участь у I Міжнародному живописному пленері «Мистецькими шляхами Пінзеля», локаціями якого стали Львів, село Годовиця Пустомитівського району та місто Бучач Тернопільської обл. Мета проекту – відтворення в живописі історико-культурних пам'яток, пов'язаних із життям та творчістю видатного скульптора XVIII ст. Іоана Георга Пінзеля, а також популяризація його творчого доробку. Організатори події: Управління культури департаменту розвитку Львівської міської ради, Благодійний фонд «Відродження історико-культурної спадщини України імені Героя України Б. Г. Возницького», артменеджер Гінтарас Біла (Литва), Львівська обласна організація Національної спілки художників України, Рівненська обласна організація Національної спілки художників, ГО «Культурно-просвітницький центр Томаша Оскара Сосновського» та ГО «Бучач-АРТ».

Своєю чергою майстри з Білорусі долучилися до Міжнародного керамічного пленеру «Фенікс», що 15–29 серпня проходив у Полонному на Хмельниччині. На згадку про дійство місцевий музей прикрасить серія оригінальних робіт, створених керамістами-учасниками. Ініціатором заходу став Полонський благодійний фонд Святого Валентина.

А за сприяння Генерального консульства Республіки Польща в Луцьку на Рівненщині у селі Тайкури 14–21 серпня вперше було організовано дитячий пленер «На межі можливого».

За кордоном

Львівський фотограф Артур Абрамів переміг у Міжнародному фотоконкурсі від *National Geographic Traveller India* (Індія) – «World Public Transport», який було присвячено різноманіттю видів громадського транспорту з усього світу. Перше місце автору принесло фото, на якому він задокументував сцену з електрички Мукачево – Львів. Світлина передає емоційну близькість між людьми, що часто виникає у поїздках. Своєю чергою четверо українських фотографів стали фіналістами фестивалю вуличної фотографії *London Street Photography Festival* (Велика Британія). А. Тульчинський, І. Єфімов та В. Карась увійшли до фіналу в номінації «Окремі фотографії», а М. Палінчак – із серією фото «Anamnesis» про життя під час карантину.

Український художник В. Кузнецов ініціював створення колективного стінопису «Вся влада уяві! Присвята низовим ініціативам» в одному із переходів Праги. Основною темою робіт митці обрали проблематику празьких сквотів. Сам В. Кузнецов відтворив на колективному муралі одну зі своїх попередніх робіт – величезних чорних свиней, які пожирають місто та символізують «олігархічні сили, які роздирають усе на шматки». Артподія пройшла у рамках бієнале *Matter of Art 2020*, організованого ініціативою сучасного мистецтва *tranzit.cz* спільно з Міською галереєю Праги та під егідою Празької міської ради (Чехія).

З 18 серпня по 14 вересня у центрі *Riviera* в Гдині (Польща) експонувалася виставка українського художника В. Нецка «Кольорові сни про Гданськ». На створення картин автора надихнули сцени щоденного життя польського містечка, в якому він мешкає вже 5 років.

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

5 серпня музей Державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура» (с. Легедзине Тальнівського району), Черкаська ОДА та «Прокредит Банк» (Німеччина) підписали меморандум щодо реконструкції закладу культури. Домовленість передбачає надання майже 20 млн грн безповоротної позики для добудови приміщення музею, оновлення експозиційного обладнання, облаштування прилеглої території та побудови невеликого трипільського поселення, в якому туристи матимуть змогу пожити, як трипільці. Проєкт розраховано на 2 роки.

1 серпня в Музеї української ікони і старожитностей «Душа України» історико-культурного комплексу «Замок-музей Радомисль» відкрилася виставка «Під крилом Янгола» з фондів Музею Янголів міста Анікшяй (Литва). Ознайомитися з експозицією можна до 1 листопада. Спонсорами заходу виступили: Литовська рада з питань культури, Посольство Литовської Республіки в Україні

та Міська адміністрація м. Анікщяй. Меценат – Почесний Посол Анікщяйського краю Литовської Республіки в Україні Віргініюс Строля.

Під час розкопок, які проводяться у межах реалізації транскордонного проекту «Нове життя Старого міста: ревіталізація пам'яток історико-культурної спадщини Луцька та Любліна», що впроваджується за Програмою транскордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна 2014–2020», у Луцьку під вежею князів Чорторийських було знайдено підземні приміщення колегіуму єзуїтів. Нововиявлені під час реставраційних робіт приміщення в майбутньому доповнять перелік туристичних атракцій міста.

За кордоном

24 серпня у День Незалежності України в Азербайджанському національному музеї килима (м. Баку) запрацював україномовний аудіогід. Проект було реалізовано в межах ініціативи першої леді О. Зеленської з поширення української мови у світі та впровадження україномовних екскурсій у найбільших музеях світу і за участі Посольства України в Азербайджанській Республіці. Азербайджанський національний музей килима є найбільш відвідуваним у країні.

Туризм

В Україні

З 1 серпня в Україні почав діяти безвізовий режим для громадян Австралії, Нової Зеландії, Королівства Бахрейн, Держави Кувейт, Султанату Оман і Королівства Саудівська Аравія. Відповідний Указ в липні цього року підписав президент України. А з 14 серпня Міністерство закордонних справ розпочало централізоване оформлення українських електронних віз громадянам Індії, ПАР та Філіппін. Очікують, що дані кроки послугують стимулом для розвитку в'їзного туризму.

За підтримки проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади, було розроблено Стратегію розвитку туризму Вінниці до 2030 року. Над документом упродовж року працювали: Департамент маркетингу міста та туризму, експерти ПРОМІС із залученням робочої групи з рестораторів, готельєрів, музейників, істориків, туроператорів тощо. Згідно з візією, визначеної у Стратегії, Вінниця має стати центром відпочинкового та ділового туризму на берегах Південного Бугу зі збереженою історичною автентикою, розвиненою мережею наземного та авіасполучення, зручною та безпечною туристичною інфраструктурою, з цілорічною та різноманітною програмою перебування, що поєднує сучасність з інтеркультурним минулим та дозволяє насолоджуватися містом і його околицями.

цями відвідувачам з різними фінансовими можливостями. 7 серпня стартували громадські обговорення Стратегії.

Література

В Україні

13 серпня Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» у співпраці з Гете-Інститутом в Україні та за підтримки Франкфуртського книжкового ярмарку й Фонду *Buchkunst* (Німеччина) визначив і оголосив переможців п'ятого всеукраїнського конкурсу «Найкращий книжковий дизайн 2020». Директорка Гете-Інституту в Україні Беате Кьолер і координатор проєктів Франкфуртського книжкового ярмарку Дітер Шмідт взяли участь у церемонії нагородження, що відбулася в Мистецькому арсеналі та транслювалася онлайн. Гран-прі конкурсу отримало дослідження У. Биченкової, Н. Кудінової та А. Соломадіної, присвячене історії українського графічного дизайну, – «ЗНАК. Українські товарні знаки 1960–1980» (вид-во «IST Publishing»). Це ж видання перемогло у категорії «Візуальна книга». Найкращою у категорії «Книга для читання» стала «Креативність та інші фундаменталізми» П. Гілена. (вид-во «IST Publishing»); у категорії «Експеримент» – «Blindman» В. Гавриша й А. Беницького. (вид-во «IST Publishing»); у категорії «Утилітарна книга» – «Тягар репрезентації: есеї про множинність фотографії та історії» Дж. Тегга і «Вогонь бажання: зародження фотографії» Дж. Бетчена (вид-во «Родовід»); у категорії «Дитяча книга» – «Реактори не вибухають. Коротка історія Чорнобильської катастрофи» К. Міхаліциної та С. Дворницького. (Видавничий дім «Портал»). До участі в конкурсі приймали книги українських видавництв, створені українськими дизайнерами та ілюстраторами, надруковані в період з травня 2019 року по липень 2020 р. Загалом на конкурс надійшло 160 видань.

А 20 серпня Книжковий Арсенал, Гете-Інститут в Україні та Франкфуртський книжковий ярмарок за підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини провели I Онлайн-Баркемп для професіоналів з книжкової та креативної індустрій, що пройшов під гаслом «ON/OFF: створюючи нову нормальність». Організатори зосередилися на трьох основних темах: «Маркетингові інструменти для видавців», «Ілюстрація і книжковий дизайн» і «Фестивалі та ярмарки». Було проведено 9 сесій з найкращими спікерами, модераторами та чат-модераторами з Німеччини та України. До обговорення долучилися фахівці книжкової індустрії з Канади, Великої Британії, Франції, Іспанії, Німеччини, Литви, Латвії, Білорусі, Грузії, Вірменії та України. Подія завершилася ексклюзивним перформансом у виконанні С. Жадана (Україна), Володимира Камінера та Юрія Гуржи (Німеччина).

25–31 серпня Український ПЕН та німецьке об'єднання *translit e.V.* організували першу онлайн-резиденцію для німецьких перекладачів української лі-

тератури з метою налагодження зв'язків між українськими авторами та іноземними перекладачами, а також промоції української есеїстики за кордоном. Спеціально для проекту 10 українських авторів та авторок – К. Ботанова, В. Єрмоленко, С. Жадан, В. Кебуладзе, А. Курков, Т. Лютий, Т. Малярчук, Т. Прохасько, Ю. Прохасько, Н. Сняданко – написали есеї на тему «Майбутнє, якого ми прагнемо», що збігається з темою засідання Генеральної Асамблеї ООН 2020 року. Над їхніми перекладами працювали 9 молодих перекладачів із Німеччини, Австрії та Швейцарії – Аннегрет Бекер, Якоб Вундервальд, Ганна Гнедкова, Лукас Йоура, Юлія Комаринець, Дмитро Мокроусов, Симон Мушик, Даріо Планерт і Лаура Тоньєтті. Упродовж семи днів есеїсти та перекладачі обговорювали тексти перекладів у тандемах по відеозв'язку. Крім того, учасники онлайн-резиденції мали змогу прослухати п'ять онлайн-лекцій від Т. Прохаська, Н. Сняданко, В. Кебуладзе, Є. Стасіневича та М. Савки. Результатом резиденції стане вихід збірки есеїв «Майбутнє, якого ми прагнемо» українською (вид-во «Темпора») та німецькою мовами (вид-во «Ibidem Verlag»). Німецько-український проєкт реалізується за підтримки партнерської програми «Культура для змін» Українського культурного фонду та програми «MEET UP! Німецько-українські зустрічі молоді» Фонду «Пам'ять, відповідальність та майбутнє» (EVZ).

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) 13–23 серпня у Запоріжжі відбувся Літературно-мистецький фестиваль «Толока». Програма форуму включала книжкові презентації, читання, лекції, воркшопи, дискусії, кіноперегляди тощо. Організатор події – ГО «Мейнстрим».

Монографія «Бомонд на краю імперії: держава та сцена в радянській Україні»/«Beau Monde on Empire's Edge: State and Stage in Soviet Ukraine» професорки історії Стетсонського університету Мейгіл К. Фаулер (США) вийшла у фінал Міжнародної премії ім. Івана Франка – 2020. Загалом на здобуття цього річної премії претендувало 19 наукових робіт з Канади, США та України. Нагороду було започатковано у 2015 році Міжнародним фондом І. Франка для відзначення наукових відкриттів і здобутків науковців в україністиці та соціально-гуманітарних науках. Другий рік поспіль подію фінансово підтримав Міжнародний фонд «Відродження» (Україна – США).

У видавництві «Друкарський двір Олега Федорова» вийшла двомовна антологія сучасної українсько-македонської поезії «Свічадо світу/Огледалото на светот». Упорядник і перекладач – І. Ковальчук. У антології представлено твори 19-ти українських поетів, 16-ти авторів з Північної Македонії та 8-ми болгарських поетів у перекладах українською та македонською.

За кордоном

Збірка оповідань «Маркетер» О. Сенцова вийшла словацькою у видавництві компанії *Artforum* (Словаччина). Автором перекладу став словацький літературознавець, поет і перекладач Ян Штрассер. А у книжковій крамниці Іспанії надійшла до продажу іспаномовна книга «Історія Русі. Війна на сході України» Археміно Барро, яка розповідає про нинішню російсько-українську війну. Книгу написано на основі матеріалів, які іспанський журналіст зібрав під час поїздки до України в 2014 р. Автор, зокрема, побував на підконтрольних російським найманцям територіях.

Релігія

В Україні

13 серпня у Києві відбулася зустріч Глави Православної церкви України Епіфанія, Надзвичайного і Повноважного Посла України в Ліванській Республіці І. Осташа, першого Почесного консула Лівану в Україні Маруна Мерхежа, засновника ліванського центру в Україні Родріга Мерхежа та засновника Маронітської спільноти в Україні Ельяна Сассіна. Головною темою обговорення стала можливість реалізації проектів, пов'язаних з духовною історією України та Лівану.

А 29 серпня Предстоятель ПЦУ Епіфаній зустрівся з представником Вселенського Патріархату митрополитом Галльським Еммануїлом. Учасники розглянули широке коло питань, зокрема міжправославні відносини.

Просвітництво

В Україні

У мережу партнерських хабів цифрової освіти увійшло 90 бібліотек Дніпропетровської області. Усі охочі можуть безкоштовно пройти в них навчання на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності «Дія. Цифрова Освіта». Проект ініціювало Міністерство цифрової трансформації України у партнерстві з Українською бібліотечною асоціацією і реалізують за підтримки швейцарсько-української *Програми EGAP*, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва.

Національні меншини

В Україні

9 серпня в Україні відзначили Міжнародний день корінних народів світу, започаткований у 1994 р. Генеральною Асамблеєю ООН. Серед корінних народів нашої країни – кримські татари, караїми та кримчаки. З нагоди свята Український інститут спільно з Кримським домом організував онлайн-концерт «Свої. Корінні» за участі сучасних кримськотатарських і українських артистів.

А 5 серпня у Києві на Контрактовій площі з ініціативи ГО «Еґрідал», яку підтримав Український інститут національної пам'яті, відкрилася виставка «Подорож невідомим Кримом». Експозиція розповідає про маловідомих діячів кримськотатарської культури, татарські міста й поселення та про унікальне кримськотатарське мистецтво.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК відділу НАУІ
Інформцентру з питань
культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 67. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12